

Vergaderjaar 2024–2025

34 861

Regels ter implementatie van richtlijn (EU) 2016/681 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 over het gebruik van persoonsgegevens van passagiers (PNR-gegevens) voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken en vervolgen van terroristische misdrijven en ernstige criminaliteit (PbEU 2016, L 119) (Wet gebruik van passagiersgegevens voor de bestrijding van terroristische en ernstige misdrijven)

32 761

Verwerking en bescherming persoonsgegevens

Nr. 41

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 september 2024

Terroristische en criminele netwerken gebruiken veelvuldig internationale reisroutes binnen en buiten het Schengengebied voor hun terroristische en criminele activiteiten. Om te voorkomen dat terroristen of criminelen zich ongezien verplaatsen is passend instrumentarium essentieel. De Passagiersinformatie-eenheid Nederland detecteert, met behulp van passagiersgegevens (zo genoemde Passenger Name Record gegevens), de mogelijke betrokkenheid van luchtvaartpassagiers bij een terroristisch misdrijf of andere vormen van ernstige criminaliteit, zoals mensenhandel en het voorbereiden van een terroristische aanslag. Het gebruik van Passenger Name Record gegevens is een belangrijk instrument dat bijdraagt aan het voorkomen, opsporen, onderzoeken en vervolgen van terroristische misdrijven en ernstige criminaliteit, zonder de reismogelijkheden van gewone passagiers te beperken.

De afgelopen jaren heb ik u verschillende keren geïnformeerd over de aanpassingen in de verwerking van de Passenger Name Record gegevens.¹ Deze aanpassingen waren nodig om de verwerking van de gegevens in lijn te brengen met de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: het Hof) van 21 juni 2022.² Door middel van deze brief informeer ik u dat ik gebruik maak van de ruimte die het Hof biedt om tijdelijk de selectie van intra-EU vluchten op te schorten. Dit

¹ Kamerstukken II, 2022/2023, 34 861, nr. 35 en 36 en Kamerstuk II, 2023/2024, Kamerstuk 34 861, nr. 38

² Zie voor de uitspraak: HvJ EU 21 juni 2022, C-817/19, ECLI:EU:C:2022:491, (Ligue des droits humains)

betekent concreet dat de vorig jaar ingevoerde selectie op Nederlandse luchthavens wordt opgeheven waardoor de Passagiersinformatie-eenheid Nederland voor enige tijd passagiersgegevens van alle intra-EU vluchten gaat verwerken. Dit besluit heb ik genomen in verband met de hogere terroristische dreiging in Nederland in combinatie met een groot evenement in de vorm van de NAVO-top volgend jaar die extra risico's met zich mee brengt. In deze brief licht ik toe hoe ik tot dit besluit ben gekomen.

Toelichting besluit tijdelijke opschorting selectie intra-EU vluchten

Het Hof geeft in haar genoemde uitspraak aan dat, tenzij er een terroristische dreiging die reëel en actueel of voorzienbaar is, niet zonder meer Passenger Name Records van alle intra-EU vluchten verwerkt mogen worden.³ Hiermee biedt het Hof de lidstaten de ruimte om passagiersgegevens van alle intra-EU vluchten te verzamelen en te verwerken, als er sprake is van dergelijke dreiging.

Gelet op de huidige terroristische dreiging in Nederland en de voorstelbare dreiging die gepaard gaat met de door Nederland georganiseerde NAVO-top van 24 tot en met 26 juni 2025, hebben de bevoegde instanties verzocht om tijdelijk de intra-EU selectie op te schorten. Dit betekent concreet dat de Passagiersinformatie-eenheid Nederland tijdelijk passagiersgegevens van alle vluchten van en naar Nederlandse luchthavens gaat verwerken.

Met deze opschorting wordt enerzijds beoogd om voorbereidingshandelingen van terroristen tijdig te onderkennen, in het bijzonder het in- en uitreizen van mogelijke terroristen via de lucht. Anderzijds worden deze passagiersgegevens gebruikt in het kader van opsporen, onderzoeken en vervolgen, indien er ondanks alle inspanningen toch een aanslag plaatsvindt. Hierbij is onder andere meegewogen dat de NAVO-top voor terroristen een relevant doelwit kan zijn gezien het specifieke karakter van de bijeenkomst en de huidige geopolitieke ontwikkelingen. De opschorting van een selectie op intra-EU vluchten geldt ten minste tot de zomer van 2025. Daarna wordt geëvalueerd of er nog steeds sprake is van een reële en actuele of voorzienbare dreiging. Indien er géén sprake meer is van dergelijke dreiging, zal in de zomer van 2025 een selectie gemaakt worden van intra EU-vluchten.

Zoals aangekondigd in mijn brief van 17 oktober 2023⁴ ben ik afgelopen periode aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een nieuw selectiemodel voor het selecteren van intra-EU vluchten. Met het nieuwe selectiemodel wordt niet meer op nationaal luchthavenniveau vluchten geselecteerd, maar wordt dit gedaan op het niveau van Europese luchthavens. Dit betekent concreet dat uitsluitend intra-EU vluchten van geselecteerde Europese luchthavens worden verwerkt door de Passagiersinformatie-eenheid Nederland. De passagiersgegevens van intra-EU vluchten van niet geselecteerde Europese luchthavens worden automatisch gefilterd en gewist. Dit model zal echter nog niet in werking treden omwille van mijn besluit om passagiersgegevens van alle intra-EU

³ Rechtsoverweging 171: In de situatie waarin een lidstaat bij de door hem gemaakte beoordeling voldoende concrete redenen vaststelt om aan te nemen dat hij te maken heeft met een terroristische dreiging die reëel en actueel of voorzienbaar is, lijkt het feit dat deze lidstaat de PNR-richtlijn krachtens artikel 2, lid 1, ervan voor een beperkte duur wil toepassen op alle vluchten binnen de EU van of naar deze lidstaat, dus niet verder te gaan dan strikt noodzakelijk is. Het bestaan van een dergelijke bedreiging toont immers op zichzelf een verband aan tussen de doorgifte en verwerking van de betrokken gegevens enerzijds en de bestrijding van terrorisme anderzijds (zie naar analogie arrest van 6 oktober 2020, *La Quadrature du Net e.a.*, C-511/18, C-512/18 en C-520/18, EU:C:2020:791, punt 137).

⁴ Kamerstukken II, 2023/2024, 34 861, nr. 38

vluchten te verwerken gezien de huidige terroristische dreiging en de aanstaande NAVO-top.

De komende tijd zal ik mij onverminderd blijven inzetten om ernstige criminaliteit en terrorisme zo effectief mogelijk te bestrijden, met respect voor de bescherming van de persoonsgegevens van luchtvaartpassagiers.

Daarbij blijf ik de gevolgen van het arrest gezamenlijk vanuit Europees perspectief adresseren. Een afschrift van deze brief wordt met de Autoriteit Persoonsgegevens gedeeld.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel